

מסורת הש"ס

שבועות שתיים פרק שלישי שבועות

בג.

עין משפט
גזר מצוה

ב א מיי פ"א מהלכות
ביאת מקדש הלכה ב
סמג לאין ס:

תורה אור השלם

1. ונתתה תפלה בלבד
אשר תאנה נפשך בבקר
ובצאת ובין ובשכר ובכל
אשר תשאלך נפשך
ואבלך שם לפני ה'
אלהיך וישמרת אתה
דבריו יי כי
2. מין ושכר יזיר חזק
יו וחזק שבר לא ישתה
ובל משרת עבדים לא
ישתה ונגבים לחם
יבשים לא יאכל:
במדר ב ג

מוסף רש"י

אניגרון. מין מאל
שטנין בן יין וזכמה
מקומות שטנין במוספת
אניגרון ואכסיונין שטנין
בן יין וזמן (יומא טו.)
מאי דסיקל. מים ששקלו
בסן מדין (שם וברכות
ה.) מין דבילה
שלי. כל מין יק ששק
(ברכות לו.) שם שר מי
יקר (יומא טו.) מדי
דמשכר. וזן שכרות דין
אכיל (שם.) אבל דבילה
קעילית. הגדלה בלחם
מקום ומשכרת כיון
עלית (ה.) קעילית. שם
מקום (יומא טו.) חייב.
מקום שם כל משם (שם
טו.) מדין מקום. כ'
יהודה מוקמין לה צפרק
תמנו לו בכירות (ג.)
קדמך חס על שר
משכין בלחם דלל משם
(ברכות מה.) וזכמן
עסקין (סנהדרין טו.)

רבינו חננאל (המשך)

באכילה ושתיה כי הדר
אמר אשה אשה מי
חילא שבעה אחרית
עליה. אילו אמר שלא
אשה שלא אשה ושתה
מי חייב תרתי. ופרקי רבא
מנה' כגון דאמר שלא
אשה (שלא אשה)
והדר אמר לא אוכל דכיון
דאקדמיה לשתיה קמי
אכילה לא אמרי' אכילה
בכלל שתיה היא כו'.
ואסיקנא אלא לעולם
דקדמיה' (ל) וסיפא כגון
דאמר שבעה שלא אוכל
והדר אמר שבעה שלא
אשה רבין דהדר אמר
שלא אשה גלי דעתיה
דהא לא אוכל דנשבע
עליה אכילה גרידא היא:
א"ר אשי אף אנן נמי
גונא שבעה שלא אוכל
ואכל אוכלין שאנין
ראויין כו' ולא עמדה:
שבעה שלא אוכל פת
חסים פת שעורין פת
כוסטין ואכל חייב על כל
אחת ואחת. ואקשין
דלפא האי דפרש פת
חסים פת שעורין ופת
כוסטין למיפטר נפשיה
מפת דרוח ופת שפון ופת
שבולת שועל וכיוצא בו.
ודח' איכ' הוה ליה
(לחנא) לומר פת חסים
ושעורין וכוסטין פת
למה לי. ודחי' לא יתא
בכל אתר ואתר הוה

והא תירוש חמרא הוא. והדאמר הנודר מן התירוש אסור בכל
מיני מתקה ומותר ביין צפרק בתרא דיומא (דף עו: ושם)
פרקי לה ומשני צנדרים הלך אחר לשון בני אדם: **גמרא** שבר שבר
מנזיר. וא"ת לר' יהודה דמחייב בכלל דבילה קעילית ונכנס למקדש
ולא גמר שבר שבר מנזיר מנזיר
דשמה בכלל אכילה וי"ל דנפקא ליה
מסנר דקאמר לעיל אי נמי גבי
מקדש דוקא לא גמר שבר שבר לפי
שכתוב תלה צטירוף הדעת כדמצי
(ויקרא י) להצדיל ולהורות ולפיכך
סנר הוא קטל לרצות שר משכרים
אזל לענין מעשר יליף שפיר מנזיר
וכן משמע קטל דלילא דתנא דמחייב
באכל דבילה קעילית דהיינו רבי
יהודה מסיק דגמר שבר שבר מנזיר
והשתא נמי לא תיקשה דלגמר שבר
שבר מנזיר לילף ממקדש דהסם
שאני דסנר הוא דכפרשית אזל
אין לפרש לחומרא מקש' דהא כי
ילפינן נמי מנזיר ע"כ דבילה קעילית
נקמה בכסף מעשר דהא פרי מפרי
וגדולי קרקע הוא ועי"ל דר' יהודה
ילף דשמה בכלל אכילה דליף
צירושלמים מדמצי וכל דס לא תאכלין
וה' בשקס' והסניא (תוספתא פ"ב
דטהרות) דס שקרש אינו לא אוכל ולא
משקה אלא כמו שהוא והתורה קראה
אותו אכילה: **שבר** מנזיר. וא"ת
אמאי לא משני הכא לא מצי' חמרת
דשכר היינו דבילה קעילית דמין אגב
קנקנו נפקא כדאמר צפ' בכל מערבין
(ש"ע דף קו: ושם) דלי ככר רחמנא
בשכר ה"א דבילה קעילית אין יין
אגב קנקנו לא ככר רחמנא יין אגב
קנקנו משמע כ"ש דבילה קעילית
ואייתר קרא דבשכר לתמד משתמחין
וע"ק דהכי דריש הסם מצדק אגב
עורו ומצאנן אגב גזמיה ומצינן אגב
קנקנו ומצדק תמד משתמחין והא
זריכי לפרש כדרש הסם מה הפטר
מפורש פרי מפרי כו' וממה נפשך
לרין תרי פרטי דלי ככר רחמנא
צק ה"א בעלי חיים אין גדולי קרקע
לא ולי ככר צין ה"א גדולי קרקע
אין בעלי חיים לא דהכי מצרינן
צ"ק דקדושין (דף קו.) גבי הענקה
וי"ל דהסם מיימור דציתין קדש
דה"מ למיכת צק ואלן יין ושכר ומדכז ד' פרטי שמא שום דזר יש דלא הוה סגי צ' פרטי והכא דריש שבר גופיה דליטטרין
לדתי לפרט דלא הוה דבילה קעילית ואם תאמר והיכי הוה צעי הסם למדרש צ"ת דבשכר לדבילה קעילית ומה לרין ריבוי תיפוק
ליה מכלל ופרט וכלל דהוי פרי מפרי וגדולי קרקע ועוד היכי מ"ל דהיינו דבילה קעילית הא משמע הכא דלי לאו שבר שבר הוה דרשין
שכר גופיה לדבילה קעילית וי"ל דהסם איירי בדבילה מעורבת במים ואפ"ה חשיב טפי מתמד שהחמין והכא דבילה שאינה מעורבת
וא"ת למה לי הכא ג"ש דשכר שבר תיפוק ליה דשמה בכלל אכילה מדמרינן הסם תמד משתמחין ואמר רחמנא ואכלת וי"ל דכיון
דמריבו דציתין נפקא מ"ל דאכיל ליה ע"י אניגרון דלא צעין מידי דמשכר אי נמי ואכלת לא קאי אריצורא מדע דלא קאי אקנקן ועור
וגזיות וא"ת דלמא מיירי צין קרוש ולהכי ככר ואכלת ויש לומר דלמא לא חוי לאכילה אלא שרין אותו במים ושומין: **מ"י איצטריך**
לאשמועינן אבא ועשה בלחמה בו. וא"ת ודלמא היא גופה אהא לאשמועינן דשמה לאו בכלל אכילה וי"ל דל"כ ה"ל למיתני שבעה
שלא אוכל ושתה פטור אבל השתא ליכא למידק מניה דאין שמה בכלל אכילה דלפ"י הוה בכלל אכילה אינו חייב אלא אחת כמו אכל
ואכל בעולם אחד: **בגין דאמר שר' אשה ושר' אוכל**. וא"ת א"כ מאי איריא אכל ושתה? אפי' שמה תרי זימני נמי דמינו דחילא
שבעה צתרייתא לאכילה חילא נמי אשתיה דכ"ה ג' אמר לקמן (דף מד:) גבי שבעה שלא אוכל תאנים וחזר ואמר שלא
אוכל תאנים וענבים ויש לומר דהד מתיי פירכי נקט אי נמי כיון דאמר שבעה שלא אשה צרישא גלי אדעתיה דכי אישכפע
בתר הכי לאכילה גרידא אישכפע ולבסוף מסיק אפי' אמר שבעה שלא אוכל תחלה גלי אדעתיה: **אב"ל** שמה לא אמר'.
וא"ת לתנא דלעיל דמרצה דבילה קעילית וילף לה צכריות (דף יג: ושם) משכר לרצות שר משכרין ואמר רחמנא אל משת אלמא אכילה
בכלל שמה וי"ל כיון דאכילה היא עיקר סנר הוא דלל משת משום שר משכרין דמשקים כתביה א"י שבר לא איירי אלא במשקין
המשכרין כמו דבש וחלב ולהכי כתבי אל משת דבילה קעילית מרינן מסנר מידי דהוי אהני: **דלמא** צרישא נפשיה מאחרניתא
קא מיבין. וא"ת הא לא צעי למפטר נפשיה מאחרניתא דלפ"י אמר שבעה שלא אוכל סמס כיון שאין בלבו לאסור עצמו אלא באלו
המינים לא מיתסר בצחריני אע"ג דבעלמא דצרים שכלז אינן דצרים היינו היכא דכלז סותר מה שמוציא בפיו אכל היכא דאין סותר
היין דצרים וכן משמע קטל לקמן ויש לומר דמ"מ מלוא לגלות לעולם דלמפטר נפשיה מאחרני קצעי:

במסרה

אמינא היכא דתני פת הוא פת משם. והיכא דלי תני פת אינו אסור אלא כלום אבל הוא עשוי פת שרי כו'. ואסיקנא

(6) נראה דל"ל דקדמי ספא דלמר שבעה שלא אוכל וכו'.

ודלמא על ידי אניגרון. שהוא מין מאלל כדמצינא בתוספתא דבילה ו'
הציאו לפניו אניגרון ואכסיורון ועליהן פלפלין שחוקים ורגילין
למא לתוכן יין כדמצינא בתוספתא דמאי או תרומת יין לתוך
אניגרון ואכסיורון: **מאי דסילקא**. מצביל של מרדן: **מאי דולוהו**
שלי. שלקות של ירק: **מידי דמשכר**.
כלומר דרך שכרות: (א) **דלמא**. ושכר
דקרא לאו איין קאי אלא דבילה
קעילית קאמר שהיא משכרת. קעילית
על שם מקומה: **אף אן נמי סניא**.
דשמה בכלל אכילה: **מסני' נמי**
דיקא. דשמה בכלל אכילה: **ודלמא**
למיפטר נפשיה מאחרניתא קאמר.
אמאי קתני חייב על כל אחת ואחת
דלמא האי דפריש להו לאו לאפשי
בשבעות קאמי אלא למיפטר נפשיה
בשבעות מדצרים אחרים דלי אמר
לא אוכל סמס היה נאסר בכל
האוכלים: ה"ל. שלא אוכל חטין
ושעורים וכוסמין וכי אמר פת פת
לחלק: **ודלמא לנזם**. כלומר אי אמר
הכי הוה משמע שלא יהא כוסס
חטין כמות שהן אכל הפת היה
אוכל: (א) **ה"ל למימר פת חטין ושל**
שעורין. דכיון דאמר ושל אכלת קאי:
ודלמא
אלא אחת א"ל אביי אלא מאי שתיה בכלל אכילה אימא סיפא שבעה
שלא אוכל ושלא אשתה ואכל ושתה חייב שתים כיון דאמר שלא אוכל
איתסר ליה בשתיה כי אמר שלא אשתה אמאי חייב אילו אמר שלא
אשתה תרי זימני מי מייחייב אמר ליה התם דאמר שלא אשתה
והדר אמר שלא אוכל דשתיה בכלל אכילה איתא אכילה
בכלל שתיה ליתא אבל אמר שבעה שלא אוכל ושלא אשתה
ואכל ושתה מאי אינו חייב אלא אחת אי הכי אדרתני רישא שבעה שלא
אוכל ואכל ושתה אינו חייב אלא אחת ליתני שבעה שלא
אוכל ושלא אשתה אינו חייב אלא אחת וכל שכן שלא אוכל לחודיה אלא
לעולם כדקתני ושאי הכא כיון דאמר שלא אוכל והדר אמר שלא אשתה
גלי אדעתיה דהך אכילה דאמר אכילה גרידא היא אמר רב אשי מתני'
נמי דיקא שבעה שלא אוכל ואכל אוכלין שאין ראויין לאכילה ושתה
משקין שאין ראויין לשתיה פטור הא ראויין חייב ואמאי הא שבעה
שלא אוכל קאמר דלמא דאמר תרתי שבעה שלא אוכל שבעה שלא
אשתה: שבעה שלא אוכל ואכל פת חטין כו'. ודלמא למיפטר
נפשיה מאחרניתא קאמי הוה ליה למימר חטין ושעורין וכוסמין ודלמא
לכום דהוה ליה למימר פת חטין ושעורין וכוסמין ודלמא פת חטין לאכול
שעורין וכוסמין לכום דהוה ליה למימר פת חטין ושל שעורין ושל כוסמין
ודלמא
דה"מ למיכת צק ואלן יין ושכר ומדכז ד' פרטי שמא שום דזר יש דלא הוה סגי צ' פרטי והכא דריש שבר גופיה דליטטרין
לדתי לפרט דלא הוה דבילה קעילית ואם תאמר והיכי הוה צעי הסם למדרש צ"ת דבשכר לדבילה קעילית ומה לרין ריבוי תיפוק
ליה מכלל ופרט וכלל דהוי פרי מפרי וגדולי קרקע ועוד היכי מ"ל דהיינו דבילה קעילית הא משמע הכא דלי לאו שבר שבר הוה דרשין
שכר גופיה לדבילה קעילית וי"ל דהסם איירי בדבילה מעורבת במים ואפ"ה חשיב טפי מתמד שהחמין והכא דבילה שאינה מעורבת
וא"ת למה לי הכא ג"ש דשכר שבר תיפוק ליה דשמה בכלל אכילה מדמרינן הסם תמד משתמחין ואמר רחמנא ואכלת וי"ל דכיון
דמריבו דציתין נפקא מ"ל דאכיל ליה ע"י אניגרון דלא צעין מידי דמשכר אי נמי ואכלת לא קאי אריצורא מדע דלא קאי אקנקן ועור
וגזיות וא"ת דלמא מיירי צין קרוש ולהכי ככר ואכלת ויש לומר דלמא לא חוי לאכילה אלא שרין אותו במים ושומין: **מ"י איצטריך**
לאשמועינן אבא ועשה בלחמה בו. וא"ת ודלמא היא גופה אהא לאשמועינן דשמה לאו בכלל אכילה וי"ל דל"כ ה"ל למיתני שבעה
שלא אוכל ושתה פטור אבל השתא ליכא למידק מניה דאין שמה בכלל אכילה דלפ"י הוה בכלל אכילה אינו חייב אלא אחת כמו אכל
ואכל בעולם אחד: **בגין דאמר שר' אשה ושר' אוכל**. וא"ת א"כ מאי איריא אכל ושתה? אפי' שמה תרי זימני נמי דמינו דחילא
שבעה צתרייתא לאכילה חילא נמי אשתיה דכ"ה ג' אמר לקמן (דף מד:) גבי שבעה שלא אוכל תאנים וחזר ואמר שלא
אוכל תאנים וענבים ויש לומר דהד מתיי פירכי נקט אי נמי כיון דאמר שבעה שלא אשה צרישא גלי אדעתיה דכי אישכפע
בתר הכי לאכילה גרידא אישכפע ולבסוף מסיק אפי' אמר שבעה שלא אוכל תחלה גלי אדעתיה: **אב"ל** שמה לא אמר'.
וא"ת לתנא דלעיל דמרצה דבילה קעילית וילף לה צכריות (דף יג: ושם) משכר לרצות שר משכרין ואמר רחמנא אל משת אלמא אכילה
בכלל שמה וי"ל כיון דאכילה היא עיקר סנר הוא דלל משת משום שר משכרין דמשקים כתביה א"י שבר לא איירי אלא במשקין
המשכרין כמו דבש וחלב ולהכי כתבי אל משת דבילה קעילית מרינן מסנר מידי דהוי אהני: **דלמא** צרישא נפשיה מאחרניתא
קא מיבין. וא"ת הא לא צעי למפטר נפשיה מאחרניתא דלפ"י אמר שבעה שלא אוכל סמס כיון שאין בלבו לאסור עצמו אלא באלו
המינים לא מיתסר בצחריני אע"ג דבעלמא דצרים שכלז אינן דצרים היינו היכא דכלז סותר מה שמוציא בפיו אכל היכא דאין סותר
היין דצרים וכן משמע קטל לקמן ויש לומר דמ"מ מלוא לגלות לעולם דלמפטר נפשיה מאחרני קצעי:

מה להלן שתיית יין אף כאן שתיית יין. ואתא רבא לפרשה האי דר' חייא ממתני ודחי' ליה
אביי כמסא דקתני שבעה שלא אוכל ושלא אשתה ואכל ושתה חייב שתים. (איתא) [כיון דאמר שלא אוכל אתסר] ליה

(א) צכרות לה: יומא טו.
(ב) יומא שם צכריות י: מיר
ד. קטנדרין ע: [ובכורות
מה: (א) צימא וצמיר
ובכורות] ובכורות ליה
מלל ועוד וכן צכריות וסם
איתא למקדש לוקה ועי'
מוס' שם ד"ה ונגמל,
(ד) פ"ב ה"ב, (ה) [בפרק
איתא למקדש לוקה ועי'
דכא, (ו) דלמא לפרש דלא.
כ"ז, (ז) [קדושין מט:].

הגהות הב"ח

(א) גמ' מ"א דכולו
שילקי: (ב) רש"י ד"ה
ודלמא שבר: (א) ד"ה
דח"ל לממר:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה גמ' רבי
והתניא דם קרש. עי'
חולין דף ק' ע"א וממנה
דף כ"א ע"א דקדשה דס'
ואכלו חייב ונע"ר. אחר'
רמ"י דצירושלמי פריך
עלה כן והמניח הקפה את
הסם דלמא אס' כן וכן
חייב (מה עבד לר' ר' יונה
היינו צהאי' צכריות'
שביח' דלמא לא אוכל ולא
מסקה) אינו אוכל לעמא
טומאת אוכלין אינו משקה
לעמא ע"מ (וה"כ אינו
רמ"י דשמה בכלל אכילה)
חור ר' יונה ופטר מהמל'
ונתנה בכל אשר תאוו
וכי. הכי הירושלמי עמנו
חור מה הירושלמי דכמת' ש'
לאומי צקס' ונע"ר:
ד"ה בנזן וכו' אפי' שמה
תרי זימני. לא ידעמי
לדמל' שמה צ' זימני אף
בשמה חור וימנא למיב' צ'
דהא עבר משום שני
שבעות ונע"ר. גס
לשטמיהו דף כד ע"א
ד"ה אלא דדוקא במפרש
תאנים וענבים וכן כלא
אוכל חסם אין תאנים בכלל
כיון דלסורין לו מכלל
מקרי אוכלין שאין ראויין
וכמו דלן נעילת בכלל אלא
במפרש. אס' כן ליה
לקושיות דהכא דמי
דשמה בכלל אכילה מ"מ
כיון דכבר נאסר בשמה
מכא שבעות הראשונות
מקרי אין ראויין. והנכרת
לחוק דקושיות לטות
רש"י דלקמן: ד"ה איתא
וכו' וכן משמע קצת
לקמן. דף ט' ע"ב. ועי'
בתוס' שם ד"ה גמ':

רבינו חננאל

והא תירוש חמרא הוא
וקרי ליה אכילה. מיכן
שתיה בכלל אכילה.
ורחין ודלמא זו האכילה
אכילה ע"י אניגרון כלומר
בתבשיל כגון עיקר
קדירה. אניגרון מ"א
דסילקא. אכסיורון מ"א
דכולהו ואלהין. והיין
מתבשל עמיה. ואיתני
למיפשטה מהא דכתיב
ונתתה הכסף בכל אשר
תאוו נפשך וגו' ואימא
דבילה קעילית. דתניא
אכל דבילה קעילית ושתה
דבש וחלב ונכנס למקדש
ועבר חייב. אלא איתא
שבר שבר מנזיר דכתיב
כיון מיין ושכר יזיר חזק
יו וחזק שבר לא ישתה.
אביי כמסא דקתני שבעה